

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ &
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Π. & Δ. ΕΚΠ/ΣΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ Γ' ΑΘΗΝΑΣ
ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ταχ. Δ/ση : Μόσχης 3
122 41 ΑΙΓΑΛΕΩ
Πληροφορίες: Ελένη Νιάρχου
Τηλέφωνο: 2105447966
Fax : 2105614093
e-mail: HYPERLINK "mailto:elniaarchou@gmail.com"
elniaarchou@gmail.com
Ιστοσελίδα: HYPERLINK
"http://perivalontika.blogspot.com"
http://perivalontika.blogspot.com

· Αιγάλεω, 28/9/2023
· Αριθ. Πρωτ.: 14000
·

ΠΡΟΣ:

1) Δ/ντές των Δημοτικών Σχολείων και
Προϊστάμενες Νηπιαγωγείων Δ/νσης Π.
Ε. Γ' Αθήνας
2) Όλους τους εκπαιδευτικούς,
Δημοσίων και Ιδιωτικών σχολείων, Π.
Ε. Γ' Αθήνας

**Θέμα: «Τριήμερη εκπαιδευτική επίσκεψη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στη
Μεσσηνία, ένα ταξίδι στη φύση, την ιστορία και τον πολιτισμό» - [17-19/11/2023]**

Η Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Γ' Αθήνας, δια της Υπεύθυνης
Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, διοργανώνει τριήμερο βιωματικό - επιμορφωτικό
σεμινάριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης **στην Καλαμάτα, στην Πύλο και στη Μεθώνη**
σε συνεργασία με το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΕ.ΠΕ.Α.) Καλαμάτας στις
17, 18 και 19 Νοεμβρίου 2023 με θέμα:

«Μεσσηνία: Ταξίδι στη φύση, την ιστορία και τον πολιτισμό»

Σκοπός της εκπαιδευτικής επίσκεψης είναι η ανακάλυψη του φυσικού και
ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (φυσικού, ιστορικού, πολιτιστικού, οικονομικού) και
κατανόησης της μεταξύ τους αλληλεπίδρασης, με σημείο αναφοράς πόλεις της
Μεσσηνίας που ενώ η ιστορία τους χάνεται στα βάθη των αιώνων, συνεχίζουν την
αναπτυξιακή τους πορεία.

Την πρώτη ημέρα (17/11/2023) οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί θα επισκεφθούν:

- Τους **Καταρράκτες της Νέδα**, τον μικρό "θησαυρό" της Πελοποννήσου. Η Νέδα
είναι ποτάμι της Πελοποννήσου, με μήκος 32 χιλιομέτρων, στα σύνορα των νομών Ηλείας
και Μεσσηνίας, το οποίο πηγάζει από το όρος Λύκαιο και εκβάλλει στο Ιόνιο μεταξύ
Κυπαρισσίας και Ζαχάρως. Στο μεγαλύτερο τμήμα, διασχίζει μια χαράδρα με πλούσια
βλάστηση, ενώ κατά μήκος του δημιουργούνται καταρράκτες και μικρές φυσικές λίμνες.
Σύμφωνα με το μύθο, όταν η Ρέα γέννησε το Δία, τον έδωσε στη νύμφη Νέδα, θεότητα

των νερών, ώστε να τον προστατέψει από τον άνδρα της Κρόνο. Εκείνη θήλασε το βρέφος μαζί με τις νύμφες Θυσία και Αγνώ, το έλουσε και το έπλυνε στο κεφάλι στο Λύκαιο, που αργότερα έγινε το θρυλικό ποτάμι που πήρε το όνομά της. Επίσης, σύμφωνα με η μυθολογία, με τη Νέδα συνδέονται η Δήμητρα, η Περσεφόνη και ο Πλούτωνας. Ο Πausanias το 2ο αιώνα μ.Χ. περιέγραψε το ναό της Δήμητρας στις όχθες της Νέδας, ενώ, όπως υποστήριζε, η Νέδα ήταν η πρώτη σε «μαιάνδρους» μετά τον Μαίανδρο ποταμό.

- το **ιστορικό κέντρο της πόλης Καλαμάτας**, το οποίο παραμένει ζωντανό στα σύγχρονα χρόνια. Η πόλη συνδυάζει τη βυζαντινή και νεότερη ιστορία. Υπάρχουν πολλά και ενδιαφέροντα σημεία που συνδέουν τους τρεις πυλώνες της αειφορίας: περιβάλλον – οικονομία – κοινωνία και εντοπίζονται με περιήγηση που θα πραγματοποιηθεί με τα πόδια.

Τη δεύτερη ημέρα της εκπαιδευτικής επίσκεψης (18/11/2023) οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί θα επισκεφθούν:

- **την Πύλο** που ιστορικά είναι γνωστή και με την ονομασία Ναυαρίνο, αφού εκεί εξελίχθηκε η Ναυμαχία του Ναυαρίνο, στις 8 Οκτωβρίου του 1827, κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης (1821-1832). Όπως αφηγείται ο Όμηρος, η Πύλος ήταν το βασίλειο του Νέστορα. Χτισμένη αμφιθεατρικά πάνω σε δυο λόφους, πήρε τη σημερινή της μορφή μετά το 1828, ένα χρόνο μετά την ιστορικής σημασίας Ναυμαχία του Ναυαρίνο. Επίσης, θα επισκεφθούν την **οικία του Ολυμπιονίκη Κωστή Τσικλιτήρα**, ο οποίος είχε κερδίσει το χρυσό μετάλλιο στο άλμα εις μήκος, στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Στοκχόλμης το 1912 καθώς επίσης και το επιβλητικό **Φρούριο Νιόκαστρο**, το οποίο ξεκίνησε να κτίζεται το 1573 από του Τούρκους που ήθελαν να ελέγχουν τη νότια είσοδο στον όρμο του Ναβαρίνου.

- το **Ανάκτορο του Νέστορα** του ξακουστού βασιλιά της Πύλου, το πιο καλά διατηρημένο Μυκηναϊκό Ανάκτορο στον Ελλαδικό χώρο που βρίσκεται στην περιοχή της Πυλίας. Το ανάκτορο χτίστηκε τον 13ο αιώνα π.Χ. από το βασιλιά Νέστορα, το γιο του Νηλέα, ο οποίος κατέχει σημαντική θέση στα ομηρικά έπη. Ο Νέστορας οδήγησε την Πύλο στον Τρωικό πόλεμο με 90 καράβια και παρουσιάζεται από τον Όμηρο ως συνετός γέροντας, τη γνώμη του οποίου πάντα σέβονταν οι Αχαιοί.

- το **κάστρο της Μεθώνης** -ουσιαστικά, καστροπολιτεία- ένα από τα σημαντικότερα και ωραιότερα του Ελλαδικού χώρου. Χτίστηκε από τους Βενετούς όταν έγιναν κύριοι της πόλης το 1209. Είναι χτισμένο σε στρατηγική θέση, σε έναν βράχο που

εισχωρεί στην θάλασσα και χωρίζεται από την ξηρά με τεχνητή τάφρο. Είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα καστροπολιτείας που εκτείνεται σε μια μεγάλη έκταση 93 στρεμμάτων. Επιπλέον ένα εξαιρετικό φυσικό λιμάνι, το οποίο κατά τους μεσαιωνικούς χρόνους αποτελούσε σταθμό στο δρόμο των προσκυνητών για τους Αγίους Τόπους και των εμπορικών πλοίων από τη Δύση στην Ανατολή. Η περίοδος ακμής του κάστρου τοποθετείται στην περίοδο της Α' Ενετοκρατίας (13ος-15ος αι.).

Ενώ, το απόγευμα, μετά την επιστροφή στην πόλη της Καλαμάτας, οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί θα επισκεφθούν το υπέροχο Μουσείο της Καλαμάτας με τη **Συλλογή Ελληνικών Ενδυμασιών της «Βικτωρία Γ. Καρέλια»**. Στο ιδιαίτερο αυτό μουσείο της Ελλάδας θα δει κανείς μια από τις πληρέστερες συλλογές ελληνικών τοπικών ενδυμασιών σε πανελλήνιο επίπεδο οργανωμένες σε έναν χώρο απαράμιλλης αισθητικής. Θα μπορέσει έτσι να κάνει ένα σπάνιο και γοητευτικό ταξίδι στην ιστορία, τον πολιτισμό την αισθητική και την τέχνη.

Την τρίτη ημέρα (19/11/2023) Μέλη της Παιδαγωγικής Ομάδας του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΕ.ΠΕ.Α.) Καλαμάτας θα επιμορφώσουν τους εκπαιδευτικούς στην Αρχαία Μεσσήνη, σε έναν θαυμαστό αρχαιολογικό χώρο που ζωντανεύει μία εποχή και μία πόλη. Η παιδαγωγική ομάδα του ΚΕ.ΠΕ.Α. Καλαμάτας θα υλοποιήσει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα **«Αρχαία Μεσσήνη, ένα παράδειγμα αειφορικής διαχείρισης από το παρελθόν»**. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει περιήγηση στα τείχη και στον αρχαιολογικό χώρο της αρχαίας Μεσσήνης με τη βοήθεια σχετικού υλικού και δραστηριοτήτων, μέσω των οποίων γίνεται προσπάθεια ανακάλυψης στοιχείων αειφορικής διαχείρισης της πόλης. Η συσχέτιση των ευρημάτων με τις παρούσες και επικρατέστερες μορφές αναπτυξιακής τακτικής, είναι απαραίτητη για την κατανόηση λανθασμένων επιλογών που έχουν γίνει στις μέρες μας. Η περιήγηση γίνεται με τα πόδια μέσα σε ένα ελκυστικό τοπίο της μεσσηνιακής γης σε έναν αρχαιολογικό χώρο που ενώ ανασκάπτεται και ταυτόχρονα αναστηλώνεται, παραμένει επισκέψιμος αφήνοντας να φανεί όλο το μεγαλείο στα μάτια του επισκέπτη.

Μετά το μεσημέρι θα ξεκινήσει η επιστροφή στην Αθήνα. Τελευταία στάση του εκπαιδευτικού ταξιδιού θα είναι το πανέμορφο **Ναύπλιο**, μία από τις πλέον γνωστές και όμορφες πόλεις της Ελλάδος. Σύμφωνα με τη μυθολογία, η πόλη οφείλει το όνομά της στον οικιστή της Ναύπλιο, γιο του θεού Ποσειδώνα και της Αμυμώνης. Κατά την αρχαιότητα το Ναύπλιο βρισκόταν ουσιαστικά στη σκιά του Άργους, χρησιμεύοντας ως λιμάνι του από τον 7ο αιώνα π.Χ.

Οι εκπαιδευτικοί που ενδιαφέρονται να συμμετέχουν στην εκπαιδευτική επίσκεψη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης παρακαλούνται να συμπληρώσουν την ακόλουθη ηλεκτρονική φόρμα <https://forms.gle/gN9rMXNFt2QZ7Rs6> έως την Παρασκευή 6 Οκτωβρίου 2023.

Το σεμινάριο θα πραγματοποιηθεί χωρίς δαπάνη για το Δημόσιο. Οι εκπαιδευτικοί θα επιβαρυνθούν τα έξοδα μετακίνησης (με μισθωμένο λεωφορείο), διαμονής και διατροφής.

Ενδεικτικό κόστος: 245 ευρώ το άτομο σε δίκλινο και τρίκλινο δωμάτιο (τα χρήματα δύναται να πληρωθούν σε δυο δόσεις). Συμπεριλαμβάνεται διαμονή στο **Pharae Palace Hotel** (<https://www.pharae.gr/>), **πρωινό και ημιδιατροφή** καθημερινά εντός του ξενοδοχείου, μετακίνηση κι έμπειρος αρχηγός – συνοδός, καθ' όλη τη διάρκεια της εκδρομής από το συνεργαζόμενο ταξιδιωτικό γραφείο. Επίσης, ασφάλεια αστικής ευθύνης με την ERGO αρ. συμβολαίου 2073269757 και ταξιδιωτική ασφάλιση με την INTERAMERICAN αρ. συμβολαίου 70059730.

**Προβλέπεται επιστροφή χρημάτων από την ασφαλιστική εταιρεία, σε περίπτωση ακύρωσης της συμμετοχής λόγω Covid ή άλλης έκτακτης ασθένειας ή ατυχήματος, ακόμη και μία μέρα πριν από την εκδρομή, με την προσκόμιση των απαιτούμενων δικαιολογητικών όπως αυτά περιγράφονται αναλυτικά στις καλύψεις.*

Η Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: Ελένη Νιάρχου

**Ο Διευθυντής Εκπαίδευσης Π.Ε. Γ΄
Αθήνας**

Ιωάννης Κάππος

Γεωργία Ψαρρά

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

(επισημαίνεται ότι το πρόγραμμα δύναται να τροποποιηθεί ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες)

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 17-11-2023

1η ημέρα : Αθήνα – Καταρράκτες Νέδα - Καλαμάτα

12.00	Αναχώρηση Λεωφ. Καβάλας- Παλατάκι από τον <u>Α/Β Βασιλόπουλο</u> στο Χαϊδάρι
14:30- 15.30	Επίσκεψη στους καταρράκτες Νέδα
17.00	Άφιξη στην πόλη της Καλαμάτας και τακτοποίηση στο ξενοδοχείο
19.00	Δείπνο στο ξενοδοχείο
20:00	Νυχτερινή βόλτα και ξενάγηση στην πόλη της Καλαμάτας

ΣΑΒΒΑΤΟ 18-11-2023

2η ημέρα : Ανάκτορο Νέστορα, Πύλος, οικία Τσικλιτήρα, Φρούριο Νιόκαστρο

9.00	Αναχώρηση από το ξενοδοχείο
10.00 – 11.00	Επίσκεψη στο Ανάκτορο Νέστορα
11.00 – 11.20	Πηγαίνουμε με το πούλμαν στην Πύλο
11.20 – 13.00	Ξενάγηση στην πόλη, επίσκεψη στην οικία του Ολυμπιονίκη Τσικλιτήρα και επίσκεψη στο Φρούριο Νιόκαστρο
13.00 – 14.00	Ελεύθερος χρόνος για φαγητό ή καφέ
14.00 – 14.30	Αναχώρηση για το Κάστρο Μεθώνης
14.30 – 16.00	Ξενάγηση στο Κάστρο Μεθώνης
16.00 – 17.00	Επιστροφή στην Καλαμάτα
17.00 – 18.00	Επίσκεψη στο Μουσείο της Καλαμάτας με τη Συλλογή Ελληνικών Ενδυμασιών της «Βικτωρία Γ. Καρέλια»
19.00 – 20.00	Δείπνο στο ξενοδοχείο
20:00	Νυχτερινή βόλτα στην πόλη της Καλαμάτας

ΚΥΡΙΑΚΗ 19-11-2023

3η ημέρα : Αρχαία Μεσσήνη - Ναύπλιο

09.00 – 10.00	Αναχώρηση για την Αρχαία Μεσσήνη
10.00 – 13.00	Επίσκεψη και ξενάγηση στον Αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Μεσσήνης
13.00 – 14.30	Φαγητό στην Αρχαία Μεσσήνη
14.30	Αναχώρηση για την πόλη του Ναυπλίου
16.30 – 18.30	Ελεύθερος χρόνος στο Ναύπλιο
18.30 – 20.30	Επιστροφή στην Αθήνα

